

Kwetsbare LHBT-jongeren op school

Info en tips voor leerlingenbegeleiders en mentoren

De puberteit is voor de meeste jongeren een spannende periode. Bijna iedere puber maakt zich druk om vragen als: draag ik wel de juiste kleding en hoor ik er wel bij? Jongeren die lesbische, homo-, bi- of transgender (LHBT) gevoelens hebben, staan daarnaast voor extra uitdagingen. Negatieve reacties, pesten en geweld komen veel voor. Dit maakt LHBT-jongeren kwetsbaar voor onder meer depressie en zelfmoordgedrag. Wat kan jij op jouw school doen om deze leerlingen zo goed mogelijk te ondersteunen?

Maak seksuele voorkeur bespreekbaar

Durf seksualiteit, relatievorming, gender en seksuele voorkeur bespreekbaar te maken. Hierbij kan gebruik gemaakt worden van bestaande programma's die te vinden zijn op www.gayandschool.nl en www.edudivers.nl.

Anders zijn is normaal

Problematiseer homo- of biseksualiteit niet en geef aan dat dit net zo normaal is als heteroseksualiteit. Ditzelfde geldt voor transgender zijn: je bent niet vreemd.

Enkele cijfers op een rij

*Meisjes zijn gemiddeld 13,5 jaar oud als ze hun seksuele voorkeur ontdekken. Bij jongens is dit een jaar later. Meisjes praten hier gemiddeld 3,5 jaar niet over, en jongens 3,7 jaar.

*Ongeveer de helft van de volwassen transgenders wist voor het 10e levensjaar dat er 'iets niet klopte' met betrekking tot hun gender. Nog een kwart wist dit voor hun 15e.

*Maar 5% van de jongeren denkt dat een jongere op school gewoon open kan zijn over zijn of haar seksuele voorkeur.

*42% van de Utrechtse brugklassers gaf in 2007 aan de vriendschap te verbreken als hun beste vriendin homo, lesbisch of bi zou zijn.

Lees verder in het artikel 'LHBT-jongeren: van kwetsbaar tot weerbaar' op www.movisie.nl/LHBT-emancipatie

Het komt alleen minder voor, dus het maakt je juist bijzonder.

Let op taal

Plak geen labels op een jongere wanneer hij of zij dit zelf niet doet. Zegt een meisje bijvoorbeeld dat ze ook op meisjes valt, noem haar dan niet meteen bi of lesbisch maar ga mee in de zelfbenoeming van de jongere.

Vriendje of vriendinnetje?

Vraag niet standaard aan een meisje of zij een vriendje heeft en aan een jongen of hij een vriendinnetje heeft. Vraag bijvoorbeeld eerder of er iemand is, die zij leuk of bijzonder vinden.

Ombouwen?

Neem bij een transgenderjongere niet de lichamelijke situatie als uitgangspunt, maar de identiteit van de jongere. Wanneer je praat over van geslacht veranderen, spreek dan van 'transitie' en gebruik nooit termen als 'ombouwen' of 'verbouwen'.

Geef jongeren de ruimte

Geef jongeren zelf de ruimte om te bedenken hoe zij om willen gaan met hun LHBT-zijn en ondersteun in het maken van beslissingen hierover. Ga er niet automatisch van uit dat 'uit de kast komen' voor jongeren altijd gewenst is. Vooral voor jongeren uit traditionele migranten- of vluchtelingengemeenschappen is dit vaak geen optie, omdat het de veiligheid van de jongere ernstig in gevaar kan brengen.

Twijfelen mag

Sta open voor jongeren die nog niet precies weten wat hun seksuele voorkeur of genderidentiteit is. Bied hen ruimte om te twijfelen en hierover na te denken.

Depressie en zelfmoord

*Er is een verband tussen de mate waarin LHBT-jongeren te maken krijgen met negatieve reacties (roddelen, pesten, fysiek geweld) en depressieve symptomen.

*1 op de 8 homo- en bi-jongens en 1 op de 7 lesbische en bi-meisjes heeft vaak tot heel vaak last van depressieve klachten.

*In vergelijking met andere factoren als non-acceptatie van ouders, blijkt homopesten de grootste voorspeller te zijn van zelfmoordgedrag onder homo-, lesbische en bi-jongeren.

*Ongeveer de helft van de homojongeren heeft weleens suïcidale gedachten gehad. 9% van de homo- of bi-jongens en 16% van de lesbische of bi-meisjes heeft een zelfmoordpoging achter de rug.

Lees verder in de publicatie 'Ik wou dat ik dood was'
www.iedereenisanders.nl/ondersteuners

Stimuleer contacten met andere LHBT-jongeren

Jongeren met LHBT-gevoelens vinden herkenning en steun bij jongeren met dezelfde gevoelens. Als leerlingenbegeleider kan je een jongere helpen bij het vinden van deze contacten. LHBT-leerlingen kunnen bijvoorbeeld samen met andere leerlingen en docenten een Gay Straight Alliance (GSA) oprichten: www.gaystraightalliance.nl

Organisaties voor LHBT-jongeren

Er zijn verschillende organisaties die zich richten op LHBT-jongeren. Bijvoorbeeld Expresso of de online community Jong&Out. Stichting PANN organiseert feesten, Embrace Pink jongerengroepen en Stichting Outway vakantiecampen en maatjesprojecten. Christelijke jongeren kunnen terecht op het Regenboogforum of de verenigingen CHJC en Contrario.

Maar er zijn nog veel meer mogelijkheden! Kijk hiervoor op de pagina 'ontmoeten' op www.iedereenisanders.nl

Grijp in bij negatieve opmerkingen en pesterijen

'Homo' is een van de meest populaire scheldwoorden op school. Dit herinnert LHBT-jongeren er constant aan dat zij niet zo zijn als de rest en dat anderen hen afkeuren, ook als het pesten niet tegen hen is gericht. Grijp daarom altijd in bij anti-LHBT opmerkingen en pesterijen.

Let op bij geweld

Soms kan er sprake zijn van ernstige problematiek, zoals aanhoudend pesten op school of een gezin dat onder druk komt te staan als familieleden het LHBT-zijn van een jongere niet accepteren. Er kan hier zelfs sprake zijn van kindermishandeling of eegerelateerd geweld. Het is dan van belang om op tijd deskundige hulp in te schakelen en de stappen te doorlopen zoals vastgelegd in de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld (waaronder eegerelateerd geweld). www.rijksoverheid.nl/meldcode

Verwijs door naar hulpverlening

Het is van belang dat reguliere hulpverleners voldoende toegerust zijn om LHBT-jongeren te ondersteunen. Het roze handboekje voor sociaal werkers draagt hier aan bij: www.movisie.nl/publicaties/kijk-jij-al-door-roze-bril

Specialistische hulp

Soms kan er behoefte zijn aan specialistische hulp. Er kan dan verwezen worden naar de volgende organisaties:

- *Rotterdam V is een lokaal kenniscentrum voor homo-emancipatie en biedt coaching en hulp. www.rotterdamv.nl
- *Veilige Haven Amsterdam en Oost richten zich specifiek op jongeren met biculturele achtergrond met LHBT-gevoelens door middel van ontmoetingsavonden en hulpverlening. www.veiligehavenamsterdam.nl en www.veiligehavenoost.nl
- *Transvisie Zorg Amsterdam biedt hulpverlening aan mensen met genderidentiteitsvragen en hun omgeving. Ook adviseren en begeleiden zij scholen die te maken hebben met een genderdysfore leerling. www.transvisiezorg.nl

Hoeveel LHBT-jongeren zijn er op school?

Als we uitgaan van een school die representatief is voor Nederland, dan kunnen we op basis van de cijfers van het SCP uit 2006 berekenen hoeveel leerlingen LHBT zijn op een school met 2000 jongeren:

- *Gemiddeld 65 jongens voelen zich (ook) aangetrokken tot jongens. Ongeveer 35 jongens zullen zich (later) homo of bi noemen.
- *Naar schatting zijn er op deze school tussen de vier en acht meisjes die geboren zijn in het lichaam van een jongetje. Eén tot drie jongens zijn geboren in het lichaam van een meisje.

Werken aan een LHBT-vriendelijke school? Kijk dan op www.edudivers.nl en www.gayandschool.nl